

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 4 Temmuz 2016
Nr. Ref.:RK960/16

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI121/15

Başvurucu

Qerim Zogaj

**Kosova Yüksek Mahkemesinin Rev.nr.133/2015 sayı ve 14 Mayıs 2015
tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Arta Rama-Hajrizi, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Bekim Sejdiu, Üye
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, Üye
Gresa Caka-Nimani, Üye

Başvurucu:

1. Başvurucu Priştine mukimi Bay Qerim Zogaj'dır (bundan böyle: başvuru).

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu Kosova Yüksek Mahkemesinin 133/2015 sayı ve 14 Mayıs 2015 tarihli kararına itiraz etmiştir. Bu karara 7 Eylül 2015 tarihinde başvurucuya teslim edilmiştir.

Başvurunun Konusu

3. Başvurunun konusu, Kosova Cumhuriyeti Anayasasının (bundan böyle: Anayasa) 3. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik], 7. maddesi [Değerler], 22. maddesi [Uluslararası Anlaşma ve Belgelerin Doğrudan Uygulanması] ve 46. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik] ile güvence altına alınmış olan haklarını ihlal ettiği iddia edilen karar hakkında anayasal denetimin yapılmasıdır.

İlgili Hukuk

4. Başvuru Anayasa'nın 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Kanun (bundan böyle: Kanun) 47. maddesine dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

5. Başvurucu 6 Ekim 2016 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine (bundan böyle: Mahkeme) başvurusunu teslim etmiştir.
6. Mahkeme Başkanı 6 Kasım 2016 tarihinde Üye Bekim Sejdiu'yu raportör yargıç olarak görevlendirmiş ve üyeler Robert Carolan (başkan), Ar ve Ivan Çukalović'ten oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni tayin etmiştir.
7. Mahkeme, başvurunun kaydedildiğini 9 Aralık 2015 tarihinde başvurucuya bildirmiş ve başvurunun bir nüshasını Yüksek Mahkemeye göndermiştir.
8. Ön İnceleme Heyeti 18 Mayıs 2016 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilmez olduğunun ilan edilmesini teklif etmiştir.

Olguların Özeti

9. Başvurucunun işvereni olan "Kişniça ve Nobırda" Maden ve Foltasyon İşletmesi (bundan böyle Kişniça ve Nobırda Madenleri) 9 Şubat 1986 yılında çıkardığı 4159 sayılı kararla başvurunun daha sonra yerleştirildiği bir daire tahsis etmiştir.
10. Kişniça ve Nobırda Madenleri genişleme niyetiyle 1989 yılında çıkardıkları 2801 sayılı kararla başvurucuya (daha geniş) bir daire tahsis etmişlerdir. Ancak daha sonra başvurunun Kişniça ve Nobırda Madenlerinde iş ilişkisi kesilince bu daireye taşınmadan kalmıştır.
11. Kişniça ve Nobırda Madenleri 1991 yılında çıkardıkları 2801 sayılı kararla 1989 tarihli daire tahsis kararını iptal edip mezkûr daireyi (daha büyük

olanını) 3201 sayılı kararla bir başka işçiye tahsis ettikten sonra diğer işçi oraya yerleşmiştir.

12. Başvurucu belirtilmemiş bir tarihte Priştine Belediye Mahkemesine sunduğu bir dilekçeyle Kişniça ve Nobırda Madenlerinin 4159 sayılı kararla tahsis edilmiş (daha küçük) olan dairenin satın alınma hakkını teyidini talep etmiştir.
13. Priştine Belediye Mahkemesi 23 Kasım 2006 tarihinde çıkardığı N.Nr.376/2006 sayılı kararla Kişniça ve Nobırda Madenlerinin 4159 sayılı kararla tahsis edilmiş (daha küçük) olan daireyi satın alma hakkını teyit etmiştir.
14. Başvurucu 7 Ekim 2009 tarihinde Priştine Belediye Mahkemesine dava açıp Kişniça ve Nobırda Madenlerinin 3201 sayılı kararının kısmen iptalini ve Kişniça ve Nobırda Madenlerinin 4159 sayılı kararla tahsis edilmiş (daha küçük) olan daire üzerinde hakkının teyidini talep etmiştir.
15. Priştine Belediye Mahkemesi 17 Kasım 2009 tarihinde çıkardığı C.nr. 1041/2006 sayılı kararla başvurunun dava dilekçesini temelden yoksun bularak reddetmiştir. Belediye Mahkemesinin karar gerekçesinde şu ifadeye yer verilmiştir:

Davacı bu davada mülkiyet hakkı olduğunu gösterecek şekilde mahkemeye herhangi bir delil sunmamıştır; bu nedenle dava konusu ve başkasının olan mülkten yararlanma hakkına de ancak mülk sahibinin açık onayıyla sahip olabilir.
16. Başvurucu Priştine Belediye Mahkemesi kararına karşı 30 Ağustos 2010 tarihinde İstinaf Mahkemesine itiraz dilekçesi sunmuştur.
17. İstinaf Mahkemesi 6 Nisan 2014 tarihinde çıkardığı CA.nr. 2464/2012 sayılı kararla başvurunun itirazını reddetmiş ve Priştine Temel Mahkemesinin kararını onamıştır.
18. Başvurucu, İstinaf Mahkemesinin kararına karşı revizyon başvurusunu 28 Kasım 2014 tarihinde Yüksek Mahkemeye teslim etmiştir.
19. Yüksek Mahkeme 14 Mayıs 2015 tarihinde çıkardığı Rev. nr. 133/2015 sayılı kararla başvurunun revizyon başvurusunu reddedip İstinaf Mahkemesinin kararını onamıştır. Yüksek Mahkeme karar gerekçesinde diğerlerin yanında şunu da belirtmiştir:

Davacı Priştine Belediye Mahkemesinin N.nr. 376/2006 sayı ve 23.11.2006 tarihli kararla Bregu i Diellit rruga e dyte, L-IV birinci kat 4 numaralı 62.36 m²lik daireyi satın alma hakkı elde etmiş olması sonucunda daha önce genişleme adına tahsis edilmiş olan diğer daire üzerindeki tüm hakları, dolayısıyla bu iki daire arasındaki mekânsal farka ilişkin haklarını kaybetmiştir. Bahse konu kanunun 12. maddesi iskan hakkı sahibinin sadece bir konutta iskana hakkı olduğunu belirlemiştir.

İlgili Yasal Hükümler

İskân İlişkileri Kanunu

Kosova Resmi Gazetesi, 5 Nisan 1983 tarihli 13/83, 29/86
ve 42/86 sayıları ile 1 Kasım 1986 kanun değişikliği

Madde 12

İskân hakkı sahibi bir konuta yerleşme hakkına sahiptir.

Başvurucunun İddiaları

20. Başvurucu, itiraz konusu kararın kanun önünde eşitlik ile mülkiyet hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

21. Başvurucu Mahkeme'den şunu talep etmiştir:

Anayasa ile güvence altına alınmış temel haklardan, nihai kararla bu başvuruda belirtilen konutta kazanılmış konut hakkından, kanun önünde eşit olma ve etnik mensubiyete dayalı ayrıma uğramama hakkından, adil ve tarafsız karar alınma hakkından yararlanmak; yukarıda mezkur kararların anayasaya ve kanuna aykırı olduğu değerlendirilmek ve davanın yeniden yargılanması için ilk derece mahkemesine iade etmek.

Başvurunun Kabul Edilirliği

22. Mahkeme öncelikle başvurunun Anayasada belirtilmiş ve Kanun ile İçtüzükte ayrıntıları verilmiş olan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirip getirmediğini değerlendirmek durumundadır.

23. Mahkeme bu anlamda Anayasa'nın 113. madde 7. fıkrasına atıfta bulunur. Fıkra şöyledir:

Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

24. Mahkeme Kanun'un 48. maddesine de atıfta bulunur. Madde şöyledir:

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

25. Mahkeme İçtüzüğün 36. kuralına da de atıfta bulunur. Kural şöyledir:

(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:
[...]

d) Başvuru prima facie olarak açıkça temellendirildiği veya temelden yoksun olmadığı zaman.

(2) Mahkeme şu kanaatlere vardığında başvuruyu açıkça temelden yoksun olduğunu ilan eder:

[...]

b) Sunulan maddi unsurların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerekçelendirmediği zaman;

[...]

d) Başvurucunun kendi iddiasını yeterli şekilde kanıtlayamadığı zaman.

26. Mahkeme, başvurucunun Yüksek Mahkeme ile diğer hukuk mahkeme kararlarıyla kanun önünde eşitlik ve mülkiyet hakkının ihlal edildiği yönündeki iddiasını hatırlatır.
27. Mahkeme başvurucunun bu mahkemeye sunduğu başvurusunda usule ilişkin veya maddi herhangi bir gerekçe bildirmediğini tespit etmiştir. O sadece Anayasanın yukarıda mezkur kimi maddelerine atıfta bulunmuştur.
28. Başvurucunun dava sonucundan memnuniyetsizliğine ilişkin olgu Anayasa ihlallerine yönelik kanıtlanmış başvuru sunma hakkı vermediğini hatırlatır (bkz. *mutatis mutandis*, 5503/02 başvuru numaralı *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat v. Macaristan* davası 26 Temmuz 2005 tarihli AİHM kararı).
29. Mahkeme Yüksek Mahkemenin başvuru tarafından yapılan revizyon başvurusunun temelden yoksun bulup İstinaf Mahkemesi ile Temel Mahkeme kararlarını desteklediğini tespit etmiştir.
30. Mahkeme bunun dışında Yüksek Mahkemenin başvuru tarafından ileri sürülen tüm iddiaları incelediğini, başvurucunun revizyon başvurusunun temelden yoksun olarak reddi alt derece mahkemeleri kararının onama nedenini ayrıntılarıyla açıkladığını tespit etmiştir.
31. Mahkeme, Yüksek Mahkeme kararıyla başvurucunun iddia ettiği şekilde Anayasa ile güvence altına alınmış olan haklarının ihlal edilmediği görüşündedir.
32. Olgusal durum ve kanun hükümlerinin yorumlanması iddialarıyla ilgili olarak Mahkeme, hukuk mahkemeleri veya yönetim organları tarafından işlendiği iddia edilen olgu ve kanunlara ilişkin hataları incelemek (meşruiyet) kendi görevi olmadığını, ancak bu tür işlemlerin başvurucunun Anayasa ile güvence altına alınmış haklarını ihlal edip etmediklerini incelemek (anayasal denetim) olduğunu belirtir.
33. Bununla ilgili olarak Mahkeme, Anayasa'ya göre, hukuk mahkemelerinde alınan kararlarla ilgili olarak dördüncü derece mahkemesi olmadığını vurgulamak ister. Olguları doğrulamak, usul ve maddi hukuka ilişkin kuralları yorumlayıp uygulamak hukuk mahkemeleri veya diğer devlet kurumlarının rolü ve görevidir (bkz. *mutatis mutandis Garcia Ruiz – İspanya* [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. paragraf).

34. Mahkeme, süreçlerin bir bütün olarak ele alındıklarında, başvurucuya adil yargılanma hakkı ihlali olup olmadığını ancak tespit edebilir (bkz. *mutatis mutandis*, AİHM 16 Aralık 1992 tarihli kararı, Edwards v. Birleşik Krallık, Başvuru No: 13071/87, paragraf 34).
35. Mahkeme, Yüksek Mahkeme dahil hukuk mahkemelerindeki süreçlerin adil ve gerekçelendirilmiş olduğunu tespit etmiştir. (bkz. *Shub v. Litvanya*, No. 17064/06, AİHM, 30 Haziran 2009 tarihli karar).
36. Mahkeme, başvurucunun Anayasa ile güvence altına alınan haklarının ihlaline ilişkin iddialarını desteklemek için *prima facie* türünden bir delil sunmadığını tespit etmiştir (bkz. *mutatis mutandis*, 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı ve Vanek – Slovakya Cumhuriyeti 53363/99 başvurusuna ilişkin 31 Mayıs 2005 tarihli AİHM kararı). Başvurucu Anayasa'nın 113.7 fıkrası ile Yasa'nın 48. maddesinde belirtildiği şekilde mezkur maddelerinin başvurusuna hangi şekilde dayanak teşkil ettiğini açıkça belirtmemişlerdir.
37. Mahkeme, başvurucunun hak ve özgürlüklerinin ihlaline ilişkin iddialarının kanıtlanmadıkları ve temelden yoksun oldukları sonucuna varmıştır. Bu nedenle bu başvurunun açıkça temelden yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilmez ilan edilmelidir.
38. Sonuç olarak başvurunun İçtüzüğü'nün 36 kuralı (1) (d) ve (2) (b) bentleri uyarınca açıkça temelden yoksun olduğu ilan edilmesi gerekmektedir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.1 ve 7. fıkraları Kanun'un 48. maddesi ve İçtüzüğü'nün 36. kuralı (1) (d) ve (2) (b) bendi uyarınca Kosova Anayasa Mahkemesi'nin 17 Mayıs 2016 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olduğunun İLANINA,
- II. Kararın taraflara TEBLİĞ EDİLMESİNE,
- III. Kanunun 20.4 maddesi uyarınca bu kararın Resmi Gazetede YAYIMLANMASINA karar verilmiştir.
- IV. İşbu kararın derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Bekim Sejdiu

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Arta Rama-Hajrizi